

① ELHEKETA: ASTE HUNTAKO SOLAS GAIA

1. Zer egin behar zuen Herriko zurginak? Zertako?
2. Norke hartu behar zuen bere gain bidearen antolatzea?
3. Zerengatik "Genia" zagon zerla denborako?

② UHALDEA 10

Bizkitartean, ez dute gure jaunek holakorik onetsi. Oraiko-
doi manatu dute Hillau, gure herriko zurgina, eraik ditzan be-
har diren lekuetan zurezko zubixka batzu. Bidearen errolik an-
tolatzea bego holetan gerokotzat, kantonier-nausi, kantonier eta
hauien inenekoen gain. «Ponts-et-chaussées» deitu gizon aral-
dea beraz gure erregebidearen jabe, «Genia» dagola gerla
denborako!

Aipatu zurezko zubixketan iragan ahalko omen dira, bizpa-
hiru hilabeteren buruan, karrosak bai eta karro arinki kargatu
batzu. Atsegin dugu hortaz. Bainan ez da gutiago egia ez dituz-
tela jasan ahalko karga handiak; geroztik, bizia kario geldituko
dela gure bi herrietan.

Jende xehearentzat kalte handia, hanbatenaz non bidea ez
baita alderat antolatua izanen, gure gizonek berek diotenaz, ur-
te bat eta erdiren buruan baizik!

Anartean, Elizondon eta Erratzun errazu makurrak han-
diago zircla, bainan halere — soldadoak ehunka ari dira lanean;
eta ez bakarrik soldadoak, bainan oraino hatzeman ditazken lan-
gile alfer guztiak, urrik, janean truk, gobernadorearen manuz!

Espainolen irringarri ez ote girenez jarriak Frantzian!...

UTCHEPANE

34. IZAN. Potentiel Présent 191*

- Ni izan naiteke (mitake) = je peux être
Hi izan haiteke (hitake) = tu peux être
Zu — zaitzke (zitazke) = vous pouvez être
Hura — daiteke (ditake) = il peut être
Gu — gaitzke (gitzake) = nous pouvons être
Zuek — zaitzketz (zitazketz) = vous pouvez être
Heek — daitezke (ditazke) = ils peuvent être

(entre parenthèse usité en Basse Navarre.
daiteke = ditake, daitezke = ditazke)
- ditazken du texte est daitezken au
Labourd - le - n conjonctif
traduit le relatif que.

③ ADITZ IKASKUNTZA

31. Eraik ditzan 32. bego holetan
33. "Genia" dagola 34. hatzeman ditazken

31. UKAN. Subjonctif Présent

CDS		CDE	
Nik	Ukan dezatan = que je l'aie	Nik	ditzatan = que je les aie
Hi	— " — dezakan / kan = q. t. l'aie	H	— " — ditzakan / kan = q. t. les aie
Zuk	— " — dezazun = q. vs l'ayez	Z	— " — ditzazun = q. v. les ayez
Harek	— " — dezan = q'il l'aie	H	— " — ditzan = q'il les aie
Gu	— " — dezagun = q. ns l'ayons	G	— " — ditzagun = q. n. les ayons
Zuek	— " — dezazun = q. vs l'ayez	Z	— " — ditzazun = q. v. les ayez
Heik	— " — dezaten = q'ils l'aient	H	— " — ditzaten = q. les aient

32. EGON. Imperatif.

- Hi hago = reste
Zu zande = restez
Hura bego = qu'il reste
Gu gauden = restons
Zuek zandezte = restez
Heek bende = qu'ils restent

33. EGON. Indicatif.

<u>Présent</u>		<u>Imparfait</u>	
Ni	nago = je reste	N	nindagon = je restais
Hi	hago = tu restes	H	hindagon = tu restais
Zu	zande = vous restez	Z	zinauden = vs restiez
Hura	dago = il reste	H	zagon = il restait
Gu	gaude = nous restons	G	ginauden = ns restions
Zuek	zandezte = vous restez	Z	zinaandezten = vs. restiez
Heek	dande = ils restent	H	zauden = ils restaient